קיצור שלחן ערוך — דין שמועה קרובה ושמועה רחוקה

מי שֶׁבָּאָה לוֹ שְׁמוּעָה שֶׁמֵּת לוֹ קָרוֹב שֶׁהוּא חַיָּב לְהִתְאַבֵּל עָלָיו, אִם בָּאָה לוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים וַאֲפִלּוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלֹשִׁים עַצְמוֹ, הֲרֵי זוֹ שְׁמוּעָה קְרוֹבָה, וְקוֹרֵעַ. וְחַיָּב לְנָהוֹג שִׁבְעָה יְמֵי אֲבֵלוּת מִיּוֹם שֶׁהִגִּיעָה לוֹ הַשְּׁמוּעָה. וְגַם אֲבֵלוּת שֶׁנּוֹהֵג בַּשְּׁלֹשִׁים, מוֹנֶה מִיּוֹם הַשְּׁמוּעָה. וְיוֹם הַשְּׁמוּעָה, דֵּינוֹ כְּיוֹם הַקְּבוּרָה לְכָל דָּבָר. וְאוֹתָן שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁנִּקְרְאָה בָּהֶן שְׁמוּעָה קְרוֹבָה, מוֹנֶה מִיּוֹם הַקְּבוּרָה וְלֹא מִיּוֹם הַמִּיתָה.

בָּאָה לוֹ הַשְּׁמוּעָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, זוֹהִי שְׁמוּעָה רְחוֹקָה, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְנָהוֹג אֲבֵלוּת רַק שָׁעָה אֶחָת. לָא שְׁנָא שָׁמַע בַּיּוֹם, וְלָא שְׁנָא שָׁמַע בַּלַּיְלָה וְנָהַג שָׁעָה אַחַת, דַּיּוֹ, וַאֲפִלּוּ עַל אָבִיו וְאִמּוֹ (וּלְעִנְיַן קְרִיעָה, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קצה סָעִיף ח). אַךְ דְּבָרִים שֶׁנּוֹהֲגִין עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ כָּל שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, נוֹהֵג גַּם בִּשְׁמוּעָה רְחוֹקָה, וּמוֹנֶה שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ מִיּוֹם הַמִּיתָה. וְאִם בָּאָה לוֹ הַשְּׁמוּעָה עַל אָבִיו וְאִמּוֹ לְאַחַר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ, אֵינוֹ נוֹהֵג אֲבֵלוּת אֶלָּא שָׁעָה אַחַת גַּם בַּדְּבָרִים שֶׁנּוֹהֲגִין כָּל שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ.

הַשּׁוֹמֵעַ שְׁמוּעָה רְחוֹקָה, אֵינוֹ צָרִיךְ לְנָהוֹג כָּל דִּין אֲבֵלוּת, אֶלָּא דַּיּוֹ בַּחֲלִיצַת מִנְעָל לְבָד, וּמֻתָּר בִּמְלָאכָה וּרְחִיצָה וְסִיכָה וְתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה וְתַלְמוּד תּוֹרָה. וְאִם אֵין מִנְעָלִים בְּרַגְלָיו בִּשְׁעַת שְׁמוּעָה, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה אַחֵר שֶׁיְּהֵא נִכָּר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִשּׁוּם אֲבֵלוּת, כְּגוֹן שֶׁיֵּשֵׁב עַל הַקַּרְקַע שָׁעָה אֶחָת.

בָּאָה לוֹ שְׁמוּעָה קְרוֹבָה בַּשַּׁבָּת, יוֹם הַשַּׁבָּת עוֹלֶה לוֹ לְיוֹם אֶחָד, וּלְמוֹצָאֵי שַׁבָּת קוֹרֵעַ, וּמוֹנֶה לוֹ עוֹד שִׁשָּׁה יָמִים.

בָּאָה לוֹ שְׁמוּעָה קְרוֹבָה בַּשַּׁבָּת אוֹ בָרֶגֶל, וּלְמוֹצָאֵי שַׁבָּת אוֹ לְמוֹצָאֵי הָרֶגֶל נַעֲשֵׂית רְחוֹקָה, אָסוּר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת אוֹ בִימֵי הָרֶגֶל בִּדְבָרִים שֶׁבִּצְנָעָא. וּלְמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְהָרֶגֶל, נוֹהֵג שָׁעָה אַחַת אֲבֵלוּת כְּמוֹ בִּשְׁמוּעָה רְחוֹקָה.

בָּאָה לוֹ שְׁמוּעָה קְרוֹבָה בַּשַּׁבָּת וְהוּא עֶרֶב יוֹם טוֹב, כֵּיוָן שֶׁדְּבָרִים שֶׁבִּצְנָעָא נוֹהֵג בּוֹ, מְבַטֵּל הָרֶגֶל אֶת הַשִּׁבְעָה.

הַשּׁוֹמֵעַ שְׁמוּעָה רְחוֹקָה בַּשַּׁבָּת אוֹ בָרֶגֶל, אֵינוֹ נוֹהֵג אֲבֵלוּת. וַאֲפִלּוּ בִּדְבָרִים שֶׁבִּצְנָעָא, מֻתָּר. וּלְמוֹצָאֵי שַׁבָּת וָרֶגֶל, נוֹהֵג שָׁעָה אַחַת וְדַיּוֹ.

מִי שֶׁשָּׁמַע לְאַחַר הָרֶגֶל שֶׁמֵּת לוֹ מֵת קֹדֶם הָרֶגֶל, אַף עַל גַּב דְּלְאוֹתָן שֶׁנָּהֲגוּ אֲבֵלוּת קֹדֶם הָרֶגֶל בָּא הָרֶגֶל וְהִפְסִיק, מִכָּל מָקוֹם לְדִידֵהּ כֵּיוָן שֶׁלֹּא נָהַג כְּלָל קֹדֶם הָרֶגֶל, כֹּל שֶׁשָּׁמַע אַפִלּוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלֹשִׁים מִיּוֹם הַקְּבוּרָה, הֲוֵי אֶצְלוֹ שְׁמוּעָה קְרוֹבָה, וְצָרִיךְ לְנָהוֹג שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים.

מִי שֶׁמֵּת לוֹ מֵת וְלֹא נוֹדַע לוֹ, אֵין לְהַגִּיד לוֹ. וְעַל הַמַּגִּיד נֶאֱמַר, וּמוֹצִיא דִּבָּה הוּא כְּסִיל. וּמֻתָּרִין לְהַזְמִינוֹ לְסְעוּדַת אֵרוּסִין וּלְכָל שִׂמְחָה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ, הֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר כָּל אָדָם. וְכֵן בַּעַל שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁמֵּת אֵיזֶה קָרוֹב לְאִשְׁתּוֹ, מֻתָּר לוֹ לְשַׁמֵּשׁ עִמָּהּ, כֵּיוָן שֶׁהִיא אֵינָהּ יוֹדַעַת.

אֲבָל אִם אֶחָד שׁוֹאֵל אוֹתוֹ עַל קִרוֹבוֹ (שֶׁמֵּת) אִם הוּא חַי, אֵין לוֹ לְשַׁקֵּר וְלוֹמַר, חַי הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר, מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק. אֶלָּא יֹאמַר בְּלָשׁוֹן דִּמְשְׁתַּמַּע בִּתְרֵי אַנְפִּין, וִישַׁעֵר בְּעַצְמוֹ שֶׁמֵּת.

לְבָנִים וְכָרִים, נוֹהֲגִין לְהוֹדִיעַ כְּשֶׁמֵּת הָאָב אוֹ הָאֵם, כְּדֵי שֶׁיֹּאמְרוּ קַדִּישׁ.